

РРГ-1

МИЛАН ДИМИТРИЈЕВИЋ

СТИШКИ СОНЕТИ

Библиотека "СРБОЉУБ МИТИЋ"

3

359

000039358

COBISS

ПОЖАРЕВАЦ
1964.

9726

886-1

R/79

R-02

3/83

МИЛАН ДИМИТРИЈЕВИЋ

СТИШКИ СОНЕТИ

ПОЖАРЕВАЦ
1964.

САВРЕМЕНА ПОЕЗИЈА

Уредник:

9726

ВОЈИСЛАВ ЖИВКОВИЋ

Издање:

КЊИЖЕВНИ ЧАСОПИС „БРАНИЧЕВО“
ПОЖАРЕВАЦ

Штампа: „Димитрије Давидовић“ — Смедерско

1. НА МЛАВИ

*И стари врбаџи већ у сан су пали
Уздаси се шире још из голог грања
Брестова и врба. Млава ћуги.
Стари млин сада о прошлости сања.*

*Стојећи на мосту нахереном, трулом,
Лено се предајем сеоскоме миру
Тихом и нејасном као болно сање.
Негде риба пружину у дубоком виру.*

*Све већ спава, све склопило очи
И док месец своје зраке точи
Нека измаглица свуда пада.*

*И баш у том трену, тада
Млава захуја кроз дубоке млаке.
Кроз јазове и снене врбаке.*

2. У СТИГУ

Притисло ме небо и зелена поља
И пут што у бескрај тамо иде.
Ветар шуми с далеког Хомоља
И од њега образи ми бриде.

Залутао сам. Куд' ћу сада?
Песма коса казује ми пут,
Са неба ко снопље сунце пада
На зелени хлеб, на сунцокрет жут.

Узвик! Чувар птице гладне гони.
Немирни облаци небесима плове,
Од њихове песме сва природа звони.

Као да чух да ме неко зове?!
Залуд, празнина ми очи гута.
Сунце и ја поред празног пута.

3. ЈАБЛАНОВИ

Поред пута јабланови к'о стражари стоје
Зелене су руке у висине дигли
Спремни да се боре за животе своје,
Јабланови момци, за женидбу стигли.

Киша их умива а Стиг храни млеком,
Пуни снаге, с громовима игру воде,
Спремни да се хрву с разбеснелом реком,
Јабланови момци, пољем, небом броде.

И јуче сам слуш'о шум њихових руку
Тужбалице што су у висине слали
К'о јунаци што су давно пали.

Сваког дана тако уз кошаве хуку,
К'о витези горди јабланови стоје
И лагано дане и сутоне броје.

4. ГРОБ У СТИГУ

Споменик мали и цвеће увело
Нахерана ограда и вијугав пут.
Далеко одатле назире се село
К'о вечерња песма, к'о чекани слут.

„Стан', путниче, овде лежи млади створ,
Није позн'о живот и његове чари
Пао је покошен као громом бор
Стрељаше га душмани жандари“.

Слова су дуго спирана од кише,
И тешко се већ читају више,
Али спомен оста да се сећа свако.

Увек, у сутону Стиг се смири тако.
А из овог гроба к'о да плач се чује,
И дуго пољима и небом путује.

5. ПЕСМА ЛЕТЊЕГ ДАНА

Као пожар неки сунце пламти с неба
Ни даха од ветра све у муку ћути.
Цело поље трепти од зрелога хлеба
А небо притисло к'о да нешто слуги.

Ипак неки жамор ја чујем у пољу,
То је славље јер су поља бременита
Кроз дрвеће ретко, кроз зелену дољу
Свуд се чује песма сад зрелога жита.

До вечери тако па ће сунце заћи,
Стиг ће се пренути и себе наћи
А с Могиле ветрић дојездиће тада.

И мишеви слепи у безброј парада
Летеће без шума. Ноћ. Стиг већ спава.
Наљућена нечим бучно шуми Млава.

6. ОЛУЈА

Оморина стисла сво дрвеће, поље,
Небом се вуку тешки облаци.
Птице цвркућу без икакве воље.
Из облака каткад сунчеви зраци.

Наједном ветар ко на коњу дође
Загрли сав Стиг и небо замрачи.
Севнуше муње, громови к'о вође
Затрешташе пољем све јачи и јачи.

Град и киша затим довршише дело
Јер падоше жита коњаници горди
Од мрачних сила и црних хорди.

Блатњавим путем што води у село
Сад тишина своје нити спује.
Сељак води краву и некога псује.

7. СЕОСКО ГРОБЉЕ

*На ћувику једном ћути гробље мало
Загрљено сунцем, букетима траве,
Тишина је овде, време ту је стало,
Нема људске злобе жељне увек славе.*

*Ту леже комишије. Судаше се често.
Сад су мирни без свађе и буке,
Нађоше себи најбоље место.
Спавају мирно скрштене руке.*

*Тако мирује гробље и увек чека,
А ветар пева песме смирења,
Равнодушан на сва вечита хтења.*

*К'о кривудавац поток, к'о мала река
Свака мисао најзад гробљу броди,
Вечитој тишини једна стеза води.*

8 НА ПЕКУ

*Шуме песме страсти кукурузи зрели,
Стиг распросто свуд зубере своје,
Пек коњаник злато некуд сели
Очи су му увек загометне боје.*

*Просек'о је поља те сад бесан жури,
К'о немирни ветар жељан увек игре,
К'о девојка млада што на љубав жури,
Као дечак неки жудан стално чигре.*

*Само ноћу Пек се од умора смири,
Слуша песму вила из времена давних
Епопеју витеза гордих и славних.*

*И док ветар мирис трава свуда шири
Од нечијег гласа сва природа јечи,
Пек до зоре тако слуша чудне речи.*

9. ЛУТАЊЕ КРОЗ ПОЉА

Лутао сам кроз поља пуна жита,
Осећао у срцу опет старе страсти
Не беше ми душа ни сад свега сита
Телом су лутале безимене сласти.

У пољу сам видео свуда неба лик
Стиг ме је грлио ко међе своје,
И сваки давно срочени слик
Преплашен искакао из небеске боје.

Осећао сам да свуда нешто знано хуји
К'о песма ветра у летњој олуји,
Јер опет стари тренуци долазе.

Тако брзо Стигом сви дани пролазе,
А све што беше створено за сутра
Однесе лутања и снена јутра.

10. СЕЛО

*Растурене куће, ограде од прућа
Шљивари и дуг прашњави пуг,
То је миран и тих сеоски кут
Где се рани увек пре сванућа.*

*Малено село скривено дрвећем
Елегично ћути ко да нешто снови.
Оно чудно тајне сад открива
Кад природа цела озрне се цвећем.*

*Растурене куће, плотови од прућа,
Шљивари где овце мирно пландују.
И чобанке своју младост снују.*

*То је село где се рани пре сванућа,
И са песмом на њивама оре
У влажна јутра сањиве зоре.*

11. ПОДНЕ У СЕЛУ

Тишина, сем тихог и врелог ветра
Што разноси мирис расцветаног цвећа,
Небо чисто, пуно плавог етра,
На детињство то сада потсећа.

Ено, кружи јастреб над оном шумом
Сигурно је спазио омиљени плен.
Деца трчкарају прашињавим друмом
А сунце са њима вуче њину сен.

Ја гледам све то, наслађујем се тиме
И жељно пијем сунца зраке вреле
Стварам антологију прошлости целе.

Хтео бих и сад узавреле плиме
Да у срце унесем ко стихију побеснелу,
Ал' све ћути. Подне је у селу.

12. СЕОСКА ЛЕПОТИЦА

*Лепа ко вила. У лицу ко млеко бела
Да је сви младићи воле добро зна,
И зато је горда лепотица села
И никоме неће свој поглед да да.*

*Недељом код записа купе се сви млади
И она дође са другима својим,
Пролије се уздах све ње ради:
— Хтео бих је такву на грудима мојим! —*

*Као вила. Очи ипак смеше се тајно
Јер у срцу она можда нешто скрива
Ал, је горда и то неће да открива.*

*И зато живи сама у миру бескрајно
Јер зна да је сви младићи воле
Да њеном погледу не мог' да одоле.*

13. СУТОН У СЕЛУ

*Шљивари већ лагано у тамнину тону
Мир је свуда раширио крила своја,
Све добија неку тиху, боју монотону
Као што је вечерас сва и душа моја.*

*Сутон је у селу. Већ се светла пале,
Из тора се чује оваца блејање,
Прашњавим друмом иду групе мале
Девојака и дуго се разлеже смејање.*

*И док се задњи сунчев изгубио плам
Све се већ у тишину завило
Као да је давни жељен сан уснило.*

*А ја човек сањалица видех да сам сам
И да умирим плаху душу своју
Пођох и ја друмом кроз сутонску боју.*

14. ВОЗОМ КРОЗ СТИГ

Пролазе брзо засеци и браници
Телеграфске жице ко да некуд журе.
Локомотива и вагони у бескрај јуре
А у магли се губе брда, видици.

Седим у купеу и мисли се роје,
Жагор путника све расте више,
Од брзине ко перо вагон се нише
Док напољу цветају пролећне боје.

И воз јури ко побеснела бура
У себи носи многа људска лица.
Од села се ствара једна улица

И док локомотива ко глас: хура
Шишти и напред граби, жури,
Воз све брже кроз Стиг јури.

15. СТИШКИ АКВАРЕЛ

Надамном је небо и пламтеће сунце
Младић Јули са мноштва свуда хода,
Он потрчи некад тражећи врхунце
Па нестане тако као жубор вода.

У зреломе житу попац жудно свира
Стиг прославља сада те заруке своје.
Све је у напону овог чудног пира.
Из свакога класа радости се роје.

У празнику овом чудни звуци брује,
И незнано тако кроз шумарке хује,
А облаци небом своју младост снују.

Из шумице једне двојнице се чују,
А са неба сунце пламти, пржи, жари.
Све трепери тако у несносној јари.

16. ДУГА

После силне, плахе летње кише
Сва поља у Стигу беху умивена,
Земља жедна дуго кишу пише,
На небу се јави дуга шарена.

Потрчах у сусрет овом лепом госту,
Осетих радост као незаситу глад
Причаху ми сељаци о овом небеском мосту
Да ко испод њега прође, биће увек млад.

Узалуд трчах кроз поље пуно росе,
Дуга је бежала све даље од мене
Ко сјај очију једном виђене жене.

На пањ седох да одморим ноге босе,
Погледах у висине, иста је слика била,
Небо је и даље дуга красила.

17. ПОТОЧАРА

Само вода шуми и са хуком пада,
Удовице врбе тужно сагле главе,
Поточара чека помеларе сада
Да весело тако узвиком се јаве.

Све узалуд јер су врата затворена,
Воденичко коло замрло и ћути,
Само вода шуми и њена се пена
Разбија и мрви у хиљаду пути.

Ћути поточара. Она неког чека.
Дању спава, ноћу уздаси је прате,
Пуна наде да се помелари врате.

И да опет дуго, с ове стране Пека
Пева песму, да се њено коло чује,
Да ветрови жудно над кровом јој хује.

18. БУЛКЕ

*Због опаке снахе, њеног злобног лица
Јелицу девојку коњи растроше
А затим јој тело кроз Стиг разнесоше.
Брат је веровао, сестра је убица.*

*Снаха после тога боловаше дуго
Кроз тело јој змије пролазиле,
Гризле срце, очи злобне пиле.
Најзад умре, свет се руго.*

*А у Стигу где се драма ова збила
Где је земља лепоту Јелице сакрила,
Народ диже себи многе богомоље*

*Као спомен на Јелицу и на дуго поље.
А легенда каже да од крви њене
Цветају по Стигу свуд булке црвене.*

19. НОЋ У БЛАГОЈЕВОМ КАМЕНУ

Звездани је ћилим ноћ пострла свуда,
Пек ућуг'о, јер мир слази са планине.
Све се загледало рукама тишине
До поноћи, па се јави месечева груда.

Испирачи злата отишли су с Пека,
Све уморно у сну сад почива
И планина горде витезове снива
Господаре шума, златоносних река.

Тишина је свуда, ни дах ветра нема,
Сада се вилењак са вилом спрема
Да прославе бурно заруке своје,

Те зато ноћ блесну од пламене боје.
Наједном пљесак и врисак на то.
Ноћу виле увек испирају злато.

20. СЕЋАЊЕ

*Пролазих кроз поља, сунце је врело,
Облаци ко јагњад трчали су небом,
Стиг ме је нудио узрелим хлебом
А ја се смеших. Лето је било.*

*Било је лето топло, препуно жуди,
Несташно лето ко млада жена,
Узаврело, пламно, као морска пена
Лето због кога пијанче људи.*

*Сећам се тог лета и плавог неба
И Стига препуног узрелог хлеба,
Данас кад све је прошлост скрита.*

*Сећам се лета јер руковет жита
Неко ми даде, у пољу га сreto'
Дуго се смеших. Било је лето.*

21. ПРОЛЕЋЕ

Сав Стиг блиста од руменог неба
И моја је блистава сва одећа,
У мени су се уткале све песме пролећа
Све песме зеленог неискласалог хлеба.

Корачам кроз поља а поглед ми снује
Са неба ми сунце рукама маше
Да попијемо заједно две чаше
Пролећног вина, што љубављу трује.

Путем трчим да бих сунце стиго
Да бих пале зраке у висине диго
Јер сам пијан као бећар стари.

Сунце бежи, те ми лице жари,
Пролеће је дошло и све жуди
Стиг се прен'о, хоће да полуди.

22. У ЈЕСЕНИ

Опет се спомени кроз срце премећу
И шуште као кукурузи зрели
Опет се моја душа кроз Стиг сели
К'о чергари што се друмовима крећу.

У колима седим а сено мирише
Каскају коњи а јесен долази.
Све тако брзо к'о ветар пролази,
Као песма што се не напише.

Ускоро ће киша да запева весме
Гаврани ће поља да прекрију свуда
Кошава ће беснет као нека луда.

Ја ћу слушат' те ветрове песме
Гледајућ празнину и Стиг голи
Као нешто прошло што се опет воли.

23. ЗЛАТО

Сам у пољу. Око мене буја трава,
Чворак мали кликом се огласи
Све је ведро испод свода плава,
Свуда златни пшенични таласи.

Негде кикот, ко да уши чују,
Све је мамно ко пространства нека,
И облаци што сад небесима снују
И обале житне златоносног Пека.

Око мене чудан свет се креће,
Цврче поци жудне песме своје,
А са сунца ко да злато слеће.

И све ове чудно знане боје
Разастиру жеље испод свода плава,
Сам у Стигу. Свуда буја трава.

24. ЧУДНЕ ОЧИ

Неке чудне очи мене стално прате,
Ко ухода неки ту су поред мене
Мада желим опет да се снови врате
Да жудње и сада благо зајесене.

И вечери ове док су поља празна
У тишини некој све тако почива,
Можда желим опет нека јутра мразна
Да у души жеља нова гнезда снива.

У вечери овој док се магла вуче
Кроз поља и доље Стига оголела,
У срцу ко пушка непознато пуче.

И те чудне очи ко долина бела
Искрсоше опет, ту су поред мене.
Какве лепе очи! Само које жене?!

25. ИЗГУБЉЕНА ЛЕТА

Тражио сам свуда изгубљена неба
Зеленило Стига и Кошаве лелек.
Тражио сам класје презрелог хлеба
Блештаво и сјајно ко девојке јелек.

И путиће беле што кроз поља шећу
Пућпурок шева, плашњу зеца, срне
И облаке беле што се небом крећу,
Тражио сам сунце да брзо не трне.

Нашао сам ипак изгубљена неба,
Ал, све је то прошло ко Могила плавна,
Ко долина моја некад млада, травна.

И питам се опет да ли тако треба
Да ја увек тражим изгубљена лета
На крилима ветра нестала, однета.

THE HISTORY OF THE

... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..

С А Д Р Ж А Ј

1. На Млави — — — — —	3
2. У Стигу — — — — —	4
3. Јабланови — — — — —	5
4. Гроб у Стигу — — — — —	6
5. Песма летњег дана — — — — —	7
6. Олуја — — — — —	8
7. Сеоско гробље — — — — —	9
8. На Пеку — — — — —	10
9. Лутање кроз поља — — — — —	11
10. Село — — — — —	12
11. Подне у селу — — — — —	13
12. Сеоска лепотица — — — — —	14
13. Сутоњ у селу — — — — —	15
14. Возом кроз Стиг — — — — —	16
15. Стишки акварел — — — — —	17
16. Дуга — — — — —	18
17. Поточара — — — — —	19
18. Булке — — — — —	20
19. Ноћ у Благојевом камену — — — — —	21
20. Сећање — — — — —	22
21. Пролеће — — — — —	23
22. У Јесени — — — — —	24
23. Злато — — — — —	25
24. Чудне очи — — — — —	26
25. Изгубљена лета — — — — —	27

